

Sygn. akt XVII AmE 51/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o zatwierdzenie taryfy dla ciepła

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 23 grudnia 2014 r., znak (...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XVII AmE 51/15

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 23 grudnia 2014 r., znak (...) na podstawie art. 47 ust. 2 w zw. z art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3, art. 30 ust. 1 i art. 45 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.), w zw. z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2013 r. poz. 267, ze zm.), p rozpatrzeniu wniosku Zakładu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. z dnia 28 lipca 2014 r., odmówił zatwierdzenie przedłożonej taryfy dla ciepła.

W uzasadnieniu decyzji Prezes Urzędu wskazał m.in., że Przedsiębiorstwo opracowało taryfę niezgodnie z zasadami i przepisami, tj. art. 45 - 46 ustawy - Prawo energetyczne oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz.U. z 2010 r., Nr 194, poz. 1291). W jego ocenie przedłożona taryfa jest niezgodna z art. 45 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz art. 3 pkt 21 ustawy - Prawo energetyczne, a także z § 3 pkt 1, § 7 ust. 8, §11 ust. 1 pkt 1, § 12 ust. 2, § 12 ust. 3 pkt 1, §16 ust. 4 rozporządzenia taryfowego. W odniesieniu zaś do kosztów paliwa (miału węgla kamiennego) stwierdził, iż koszty te zostały ustalone w zawyżonej wysokości, gdyż cena zakupu paliwa stałego wyliczona z umowy zawartej z (...) oraz z posiadanego stanu zapasów na dzień 31 sierpnia 2014 r. powinna wynosić 316,50 zł/t. Na tak wyliczoną cenę składa się cena zakupu zapasu paliwa w wysokości 395,09 zł/t dla 4 944,11 t oraz ceny zakupu za faktyczne zrealizowane dostawy, tj. po cenie 286,51 zł/t zakupiono 2018,58 t, natomiast po cenie

297,82 zł/t zakupiono miał węgla kamiennego w ilości 1925,68 t. Cena 316,50 zł/t jest zatem w ocenie Prezesa URE średnioważoną ceną ustaloną w oparciu o planowane zużycie paliwa stałego oraz ww. ceny. Tym czasem, jak stwierdził organ regulacyjny, cena zaproponowana przez Przedsiębiorstwo wynosi 365,00zł/t dla wartości opałowej 23,5 MJ/kg. Cena wyliczona przez Prezesa URE wynika z umowy i z dokumentów przesłanych przez Przedsiębiorstwo., natomiast cena wyliczona przez Przedsiębiorstwo nie znajdowała potwierdzenia w żadnych dokumentach, a jej wysokość była sukcesywnie zmieniana, tzn. podawane były inne wartości ww. ceny w poszczególnych odpowiedziach na wezwania Prezesa URE. Przedsiębiorstwo nie udokumentowało przy tym, w jaki sposób została ustalona cena miału węgla kamiennego uwzględniona w kalkulacji ceny ciepła oraz ceny za zamówioną moc cieplną. Ponadto Przedsiębiorstwo poza ogólnymi stwierdzeniami nie uprawdopodobniło w żaden sposób wzrostu ceny zakupu paliwa stałego. Z analizy rynku w obrębie działania Północnego Oddziału Urzędu Regulacji Energetyki z siedzibą w G. wynikało, w okresie sierpień - grudzień 2014 r. , iż ceny miału węgla kamiennego kształtują się na poziomie od 247,00 zł./tonę do 269,00 zł/tonę (przy kaloryczności do 23 MJ/kg), a więc na poziomie w przedziale od 35,7% do 47,8% niższym niż przyjęty do kalkulacji przez Przedsiębiorstwo. W ocenie Prezesa URE, Przedsiębiorstwo nie dochowało w tym zakresie należytej staranności, skoro nie tylko nie przeprowadziło jakichkolwiek przetargów, ale też nie wzięło pod uwagę innych ofert od podmiotów zajmujących się dostawą paliwa stałego. W związku z powyższym oraz brzmienia art. 45 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz art. 3 pkt 21 ustawy - Prawo energetyczne, a także w związku z §3 pkt 1, §11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia taryfowego, zaproponowana cena miału węgla kamiennego jest nieakceptowalna. Przedsiębiorstwo ponadto nie udokumentowało ani nie uprawdopodobniło konieczności poniesienia planowanych kosztów wzrostu zakupu paliwa gazowego w istotnej wysokości 7 %, chociażby poprzez przeprowadzenie analiz porównawczych, zawyżone zostały planowane koszty wynagrodzeń. Również za nieuzasadnione uznano planowane koszty usług lekarskich (abonamentu medycznego) oraz pracowniczego programu emerytalnego, które to koszty nie były obligatoryjne, gdyż dodatkowe świadczenia na rzecz pracowników zostały dobrowolnie przyjęte przez Przedsiębiorstwo w ramach pakietu socjalnego.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył Zakład (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. zaskarżając ją w całości.

Odwołujący zarzucił jej:

1. naruszenie art. 47 ust. 2 Prawa energetycznego poprzez jego zastosowanie i odmowę zatwierdzenia taryfy, która została przygotowana zgodnie z przepisami ustawy;
2. naruszenie art. 45 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego oraz §3 pkt 1 i §11 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło poprzez uznanie części kosztów uwzględnionych przez Spółkę we wniosku taryfowym do kalkulacji cen i stawek opłat za nieuzasadnione w rozumieniu art. 3 pkt 21 Prawa energetycznego;
3. naruszenie §12 ust. 3 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że Powód był zobowiązany do uwzględnienia w kalkulacji kosztów wielkości mocy zamówionej nowych klientów, pomimo braku posiadania zawartych z takimi podmiotami umów przyłączeniowych lub wniosków o zmianę wysokości mocy zamówionej;
4. naruszenie §16 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że Powód był zobowiązany do pomniejszenia rocznych kosztów modernizacji i rozwoju o jedną czwartą średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę przyłączy w sytuacji, gdy koszty te nie są planowane przez Powoda do pokrycia przez odbiorców opłatami za przyłączenie;
5. naruszenie §12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło w zw. z art. 27 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że wysokość opłaty za emisję CO₂ do powietrza planowana do poniesienia w okresie obowiązywania taryfy

powinna zostać skalkulowana zgodnie z regulacją §12 ust. 2 Rozporządzenia w oparciu o wielkość zużycia paliwa z roku planowanego;

6. naruszenie art. 30 ust. 1 Prawa energetycznego w zw. z art. 7 oraz z art. 77§1 k.p.a. poprzez nie rozpatrzenie w sposób wyczerpujący całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego skutkujące błędnym uznaniem części kosztów uwzględnionych przez Spółkę we wniosku taryfowym do kalkulacji cen i stawek opłat za nieuzasadnione w rozumieniu art. 3 pkt 21 Prawa energetycznego.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o:

1. Zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy zgodnie z wnioskiem powoda z dnia 30 lipca 2014 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy organowi administracji do ponownego rozpoznania;
2. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Zakład (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. jest przedsiębiorcą wpisanym w dniu 19 października 2001 r. do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS (...). ***/k. 60a-60dv akt adm./***

Przedsiębiorstwo posiada koncesje z dnia 28 października 1998 r. na wytwarzanie ciepła (nr (...) (...) (...) (...)) oraz koncesje na przesyłanie i dystrybucję ciepła (nr (...) (...) (...) (...)). ***/k. 14, k. 77 akt adm./***

W dniu 30 lipca 2014 r. (wysłany w dniu 28 lipca 2014 r.) przedsiębiorstwo złożyło do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o zatwierdzenie taryfy dla ciepła na dwanaście miesięcy, tj. od dnia 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Okres obowiązywania poprzedniej, jedenastej taryfy dla ciepła upływał dnia 31 sierpnia 2014 r. ***/k. 3-7 akt adm./***

Przedsiębiorstwo przyjęło na początku do kalkulacji cen ciepła i cen za zamówioną moc cieplną koszty zakupu miazła węgla kamiennego ustalone w oparciu o cenę jednostkową jego zakupu, czyli w wysokości 398,96 zł za tonę. Przyjęta do wyliczeń cena miazła węgla kamiennego nie została przez Przedsiębiorstwo udokumentowana, ani też w żaden sposób wiarygodnie uzasadniona. ***/k. 25 akt adm./***

Przedsiębiorstwo wskazało, iż koszty paliwa (miazła węgla kamiennego) przyjęte do kalkulacji cen ciepła i cen za zamówioną moc cieplną ustalono na podstawie ceny zakupu tego paliwa w 2014 r. od (...) Serwis Sp. z o. o. z/s w G.. Nie złożono aktualnej umowy na zakup paliwa stałego. Przedsiębiorstwo przesłało jedynie zestawienie faktur jego zakupu (***k. 282 akt adm.***), cztery kopie faktur zakupu ww. paliwa z 2014 r. (***k. 283 -289 akt adm.***) oraz wydruk z systemu komputerowego „Egeria, moduł GM” z dnia 19 sierpnia 2014 r. Koszty zapasu miazła węgla kamiennego według stanu na dzień 31 lipca 2014 r. ustalone zostały w oparciu o cenę 395,23 zł/tonę (***k. 290 akt adm.***).

Do wyliczenia łącznych planowanych kosztów paliwa Przedsiębiorstwo przyjęło ostatecznie cenę paliwa w wysokości 396,46 zł/tonę, tj. cenę paliwa wynikającą z dwóch dostaw paliwa dokonanych w dniu 10 stycznia 2014 r. i 17 kwietnia 2014 r. (udokumentowanych stosownymi fakturami). ***/k. 87 akt adm./***

Przedsiębiorstwo zakupywało paliwo stałe od (...) Serwis odpowiednio w cenach 393,87 zł/t - faktura z dnia 10 marca 2014 r. i 364,13 zł/t - faktura z dnia 14 lipca 2014 r. ***/k. 285, k. 289 akt adm./***

Przedsiębiorstwo do ustalenia planowanych kosztów paliwa miału węgla kamiennego przyjmowało cenę w wysokości wynikającej z faktur za to paliwo otrzymanych na początku 2014 roku. Cena węgla przyjęta do kalkulacji powinna być ceną planowaną dla pierwszego roku obowiązywania taryfy. Spółka nie wykluczała, w świetle aktualnej sytuacji polityczno-gospodarczej, że w okresie planowanym ceny węgla osiągnął poziom cen z początku roku 2014 r. **/k. 414 akt adm./**

Przedsiębiorstwo przesłało umowę na zakup paliwa stałego zawartą w dniu 7 lipca 2014 r. Nr (...) pomiędzy (...), a Przedsiębiorstwem z terminem obowiązywania do dnia 30 czerwca 2015 r. Jednocześnie, jak wynika z powyższej umowy dotyczy ona dostawy 16.000 ton miału (tj.: 77% łącznego planowanego zapotrzebowania na to paliwo). W § 5 przedmiotowej umowy określono sposób ustalania cen miału węgla kamiennego, z którego wynika, iż ostateczna cena miału węgla kamiennego jest uzależniona od dostarczonej wartości opałowej w stanie roboczym, ustalając przy tym dla kaloryczności 22,00 MJ/kg cenę tego paliwa w PLN za 1 GJ/kg w wysokości 12,44 GJ/kg, natomiast dla kaloryczności 23,00 MJ/kg w wysokości 12,41 GJ/kg. Cena paliwa dla kaloryczności 23,00 MJ/kg wynosi zatem 285,43 zł/tonę. Cena wynikając z zawartej umowy z dostawcą jest na poziomie cen rynkowych. **/k. 770, k. 776 akt adm./**

Ostatecznie do ustalenia kosztów paliwa Przedsiębiorstwo przyjęło nową cenę miału węgla kamiennego w wysokości 370,00 zł/tonę, która nie wynika z przesłanej umowy, ani z wyliczeń dokonanych po uwzględnieniu posiadanego zapasu przedmiotowego paliwa wg. stanu na dzień 31 sierpnia 2014 r. **/k. 770 akt adm./**

Przedsiębiorstwo zaproponowało cenę paliwa miału węgla kamiennego na poziomie 365,00 zł/za tonę, podtrzymując argumentację dotyczącą sposobu określenia ceny tego paliwa dla okresu planowanego. **/k. 924 akt adm./**

Ponadto Przedsiębiorstwo przedstawiło poprawiony załącznik dotyczący aktualnego stanu zapasów miału węgla kamiennego, tj. wydruk z systemu komputerowego „(...)” z dnia 2 grudnia 2014 r., zaś spowodowane było błędem w udzielonej odpowiedzi na trzecie wezwanie, albowiem błędnie zostały ujęte ceny dostaw paliwa stałego z dnia 16 i 21 października 2014 r. ujęte w zapasie magazynowym. **/k. 947, k. 924 akt adm./**

Ceny miału węgla kamiennego w powyższych datach, zgodnie z zawartą umową wyniosły odpowiednio 280,78 zł/t (dla wartości opałowej 23,087 MJ/kg) i 282,93 zł/t (dla wartości opałowej 24,581 MJ/kg). Dla udokumentowania powyższego wyliczenia Przedsiębiorstwo przesłało załącznik uwzględniający wartość opałową dokonanych w miesiącu październiku 2014 r. dwóch dostaw miału węgla kamiennego wg. aktualnej umowy. **/k. 946 akt adm./**

Przedstawione ww. ceny miału węgla kamiennego nie wynikają natomiast z zapisów § 5 przedmiotowej umowy, albowiem przy określonej wartości opałowej wynoszącej odpowiednio 23,087 MJ/kg i 24,581 MJ/kg, ceny ww. paliwa winny wynosić odpowiednio 286,51 zł/t i 297,82 zł/t, co miało poprzednio swoje odzwierciedlenie w wydruku z systemu komputerowego „Egeria, moduł GM” z dnia 24 października 2014 r. **/k. 790 akt adm./**

Dla dostaw, dla których wartość opałowa w „stanie roboczym” była wyższa od 23,999 MJ/kg, do wyliczania ceny paliwa przyjęto wartość opałową 23,999 MJ/kg.

Przedsiębiorstwo planowało koszty „bazowe” do kalkulacji cen i stawek opłat dla okresu od dnia 1 września 2014 r. do dnia 1 sierpnia 2015 r.

Przedsiębiorstwo nie przedstawiło wyliczenia powyższej ceny zakupu miału węgla kamiennego, ani też nie wskazało żadnych podjętych czynności w zakresie zbadania rynku paliw stałych, czy też weryfikacji opłacalności oferty jedynego rozważanego dostawcy tegoż paliwa. Przedsiębiorstwo nie wykluczało wystąpienia również konieczności renegocjacji zawartej umowy w celu pozyskania paliwa o wymaganych parametrach. Ze względu na aktualnie rosnące ceny tego paliwa na rynku, cena zawarta w renegocjowanej umowie dla paliwa wyższej jakości będzie wyższa od obecnej ceny w umowie. Przedsiębiorstwo nie wskazało ww. parametrów, nie wskazało też ich pożądanej wartości, jak również nie wyjaśniło dlaczego zawarło umowę na dostawę paliwa stałego o parametrach, które są inne od pożądanych. **/k. 770 akt adm./**

Przedsiębiorstwo pierwotnie określiło wysokość planowanych kosztów paliwa gazowego na poziomie 2.384.146,22 zł przyjmując do wyliczeń cenę paliwa gazowego uwzględniającą stawkę akcyzy dodatkowo indeksując planowane koszty gazu o 7 %. **/k. 26, k. 924 akt adm./**

Przedsiębiorstwo do wyliczenia planowanych kosztów paliwa gazowego przyjęło ceny gazu (z zerową stawką akcyzy), w dalszym ciągu utrzymując indeksacje cen gazu dla okresu planowanego. **/k. 414 akt adm./**

Z kolei w odniesieniu do innych kosztów mających wpływ na cenę tj. usług obcych w kosztach ogólnozakładowych, a w szczególności zawartych w nich kosztów: „ekspertyzy, opracowania, dokumentacja (geodezja)” - Przedsiębiorstwo określiło ich wysokość na poziomie 226.000,00 zł., tj. poziomem wyższym o 199.850,00 zł od tych kosztów poniesionych w 2013 r. Przedsiębiorstwo nie wyjaśniło konieczności poniesienia powyższych kosztów w złożonym wniosku o zatwierdzenie taryfy dla ciepła. **/k. 615 akt adm./**

Przedsiębiorstwo przedstawiło wykaz kosztów ogólnozakładowych, w tym kosztów usług obcych, jednakże nie udokumentowało konieczności poniesienia wskazanych w tym zakresie kosztów. **/k. 615 akt adm./**

Koszty ekspertyz i dokumentacji zostały zaplanowane na podstawie 2013 r. z uwzględnieniem zwiększenia o 200 tys. zł wynikającego z planowanych do przeprowadzenia w 2015 r. analiz dotyczących m.in. poprawy efektywności działalności ciepłowniczej, opracowania strategii rozwoju Spółki oraz dodatkowych analiz dotyczących akwizycji rynku ciepłowniczego. Ponownie Przedsiębiorstwo nie udokumentowało powyższego kosztu. **/k. 771 akt adm./**

Spółka na dzień 14 listopada 2014 r. nie posiadała umów potwierdzających wysokość powyższych kosztów. Przetargi na wykonanie tych usług miały zostać ogłoszone w pierwszym kwartale 2015 r., nie przesyłając przy tym żadnych dodatkowych dokumentów. **/k. 925 akt adm./**

Z wyliczenia do planowanych kosztów związanych z niedoborem uprawnień do emisji CO₂ (obowiązku dodatkowego ich zakupu) wynika, iż do obliczenia tychże kosztów Przedsiębiorstwo przyjęło planowane zużycie opału w KT1602 na 2014 r. - 22 223 Mg. **/k. 416 akt adm./**

Przedsiębiorstwo, dla wyliczenia kosztów związanych z niedoborem uprawnień do emisji CO₂ przyjęła planowane zużycie paliwa w 2014 roku. **/k. 772 akt adm./**

Koszty, które spółka miała ponieść w okresie wrzesień 2014 - sierpień 2015 miały wynikać z zużycia miału węgla kamiennego w okresie roku 2014 (analogicznie jak np. koszty podatku od nieruchomości). Przedsiębiorstwo planowało koszty w wielkościach rzeczywistych, które zostaną zaksięgowane w okresie dla którego planowane są koszty. **/k. 925 akt adm./**

Przedsiębiorstwo do kalkulacji przyjęło koszty zakupu ww. uprawnień wyliczone dla okresu 1 stycznia - 31 grudnia 2014 r., mimo iż koszty te winny być przyjęte w wielkości planowanej dla pierwszego roku stosowania taryfy.

Przedsiębiorstwo w złożonym wniosku przedstawiło tylko planowaną wielkość rocznych kosztów modernizacji i rozwoju oraz kosztów realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska, nie dokumentując tej pozycji kosztowej oraz nie przedstawiając ich wyliczenia.

Przedsiębiorstwo następnie przedstawiło stosowne wyliczenia, jednakże nie pomniejszyło ich o jedną czwartą średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę przyłączy, wyjaśniając przy tym iż Spółka nie pobiera od nowych odbiorców opłat za przyłączenie - Spółka ponosi koszty tych przyłączy we własnym zakresie. Wobec powyższego nie widzi zasadności w pomniejszaniu planowanych kosztów amortyzacji tego majątku w świetle braku uzyskiwania przychodów z tego tytułu. **/k. 68 akt adm./**

Przedsiębiorstwo nie dokonało korekty planowanych rocznych kosztów modernizacji i rozwoju oraz kosztów realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska w tym zakresie.

Prezes URE powziął informacje, iż Przedsiębiorstwo w pierwszym roku stosowania taryfy zamierzało podłączyć nowych odbiorców ciepła i uwzględnić w kalkulacji stawek opłat za usługi przesyłowe planowane roczne koszty modernizacji i rozwoju od tych inwestycji. Powyższe dotyczy przede wszystkim obiektów położonych przy ul. (...); ul. (...) i ul. (...). Przyłączenia zaś ww. obiektów mają nastąpić w miesiącu grudniu 2014 r. oraz maju i sierpniu 2015 r. **/k. 811 akt adm./**

Dla pierwszego roku stosowania taryfy, określono m.in. planowaną średnioroczną moc zamówioną, bez uwzględnienia przyłączenia ww. obiektów. **/k. 859 akt adm./**

Przedsiębiorstwo nie uwzględniało zwiększenia planowanej zamówionej mocy cieplnej przez odbiorców. Przedsiębiorstwo wskazało, że nie widzi możliwości zwiększenia zamówionej mocy planowanej na podstawie załącznika ad. 18, który przedstawia wielkości planowane dotyczące kwot nakładów inwestycyjnych i nie stanowi podstawy do zmiany mocy zamówionej dla pierwszego roku stosowania taryfy. **/k. 923 akt adm./**

Przedsiębiorstwo w złożonym wniosku ustaliło planowane koszty wynagrodzeń wraz z narzutami na poziomie (...) zł. w zakresie kosztów wynagrodzeń bezpośrednich, nie wykazując kosztów wynagrodzeń w kosztach ogólnozakładowych i kosztach sprzedaży, w żaden sposób ich nie uzasadniając. **/k. 32 akt adm./**

Przedsiębiorstwo przedstawiło zestawienia aktualnej struktury zatrudnienia i uzasadnienia zaproponowanego poziomu wynagrodzeń, odrębnie dla działalności w zakresie wytwarzania ciepła oraz w zakresie przesyłania i dystrybucji ciepła, między innymi przedstawiło załącznik do odpowiedzi Ad. 10.1 i Ad. 10.2, z którego wynika, iż w toku obowiązywania jedenastej taryfy zmniejszono zatrudnienie z 59 etatów (w 2013 r.) do 46 etatów (zwolniono 11 pracowników na stanowiskach robotniczych oraz 2 pracowników na stanowiskach nierobotniczych). **/k. 251 i 252 akt adm./**

Przedsiębiorstwo podtrzymało zaplanowane koszty bezosobowe płac w związku ze zmniejszeniem liczby etatów w Spółce. **/k. 414 akt adm./**

Przedsiębiorstwo w ostatecznej wersji wniosku podtrzymało swoje stanowisko, iż nie dokumentują ww. kosztów, ani nie dokumentują ich weryfikacji, wyjaśniając, iż przedsiębiorstwo nie posiada dokumentów związanych z planowanym kosztem bezosobowego funduszu płac. Wskazano, że są to koszty dotyczące praktyk i stażów odbywanych w przedsiębiorstwie i dokumentacja powstaje w momencie podpisania stosownej umowy. Przedsiębiorstwo konsekwentnie realizuje politykę w zakresie praktyk i staży co odzwierciedla wykonanie tych pozycji kosztowych w 2014 roku. **/k. 924 akt adm./**

Przedsiębiorstwo w 2013 r. poniosło 1.700 zł kosztów bezosobowego funduszu płac, w okresie styczeń 2014 r. - październik 2014 r. poniosło 27.486 zł, natomiast planuje te koszty w wysokości aż 35.000 zł. **/k. 927 akt adm./**

Przedsiębiorstwo w żaden sposób (oprócz przesłania ww. wykazu i wyjaśnień) nie udokumentowało zasadności poniesienia tych kosztów na wnioskowanym poziomie, ani nie przedstawiło dokumentów w zakresie — tych kosztów poniesionych w 2014 r.

Przedsiębiorstwo konsekwentnie planowało koszty wynagrodzeń dla 46 etatów **/k. 252 akt adm./** natomiast wskazywało, iż koszty planowanych wynagrodzeń oraz ich pochodnych zostały obliczone na podstawie obecnej ilości etatów w Spółce. **/k. 923 akt adm./**

Przedsiębiorstwo przesłało deklarację miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych DEK-I-O z dnia 1 grudnia 2014 r., z którego wynika stan zatrudnienia ogółem w Przedsiębiorstwie za miesiąc listopad 2014 r. - 45 etatów. **/k. 974 akt adm./**

Przedsiębiorstwo konsekwentnie do kalkulacji cen i stawek opłat przyjmowało także planowane koszty usług lekarskich/abonamentu medycznego oraz koszty pracowniczego programu emerytalnego. Koszty powyższe nie zostały

zweryfikowane. Przedsiębiorstwo podtrzymało zasadność ujmowania w kalkulacji zarówno kosztów pracowniczego programu emerytalnego jak i abonamentu medycznego. Obie pozycje reguluje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy (§17 i § 18). /k. 924 akt adm./

Zysk netto wypracowany przez Przedsiębiorstwo w 2012 r. i 2013 r. wyniósł odpowiednio (...) zł i (...) zł. **/k. 173 akt adm./**

Zysk osiągnięty w roku 2013 został w całości przeznaczony na wypłatę dywidend. Ostatecznie, jednoskładnikowa cena ciepła zaproponowana przez Przedsiębiorstwo miałyby wynosić 60,26 zł/GJ. **/k. 900 akt adm./**

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedstawiona do zatwierdzenia taryfa, wbrew twierdzeniom powoda, została opracowana niezgodnie z wymaganiami określonymi przez przepisy, na podstawie których taryfy dla ciepła powinny być ustalane, i które zostały określone w ustawie - Prawo energetyczne oraz w rozporządzeniu taryfowym.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne (P.e.), ustalenie taryfy dla paliw gazowych i energii (również dla ciepła, co wynika z art. 3 pkt 2 ustawy) należy do obowiązków posiadających koncesje przedsiębiorstw energetycznych. Ustalenie to winno być dokonane tak, aby zrealizować swoje interesy ekonomiczne, zapewniając jednocześnie ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat, co wynika z art. 45 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy.

W myśl natomiast art. 47 ust. 2, Prezes URE odmawia zatwierdzenia taryfy w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z zasadami i przepisami, o których mowa w art. 44-46 ustawy. Przepis art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy - Prawo energetyczne przyznaje z kolei Prezesowi URE kompetencję do zatwierdzania i kontrolowania stosowania taryf ciepła pod względem zgodności z zasadami określonymi w art. 44, 45 i 46 P.e.

W odniesieniu do pierwszego zarzutu odwołania, tj. naruszenia art. 47 ust. 2 Prawa energetycznego poprzez jego zastosowanie i odmowę zatwierdzenia taryfy, która została przygotowana zgodnie z przepisami ustawy wskazać należy, że w pierwszej kolejności powód zarzucił odmowę uznania przez organ za koszty uzasadnione, w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy Prawo energetyczne, części kosztów wskazanych we wniosku, w szczególności w zakresie planowanych przez powoda kosztów zakupu paliw, kosztów usług obcych oraz kosztów wynagrodzeń. Zarzut ten należy uznać za chybiony. Przepis powyższy wskazuje, iż koszty uzasadnione – są to koszty niezbędne do wykonania zobowiązań powstałych w związku z prowadzoną przez przedsiębiorstwo energetyczne działalnością w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania i dystrybucji, obrotu paliwami lub energią oraz przyjmowane przez przedsiębiorstwo energetyczne do kalkulacji cen i stawek opłat ustalanych w taryfie w sposób ekonomicznie uzasadniony, z zachowaniem należytej staranności zmierzającej do ochrony interesów odbiorców, koszty uzasadnione nie są kosztami uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów podatkowych. Koszty, aby mogły być uznane za uzasadnione, muszą spełnić łącznie trzy kryteria: niezbędności, zasadności ekonomicznej oraz należytej staranności mającej za cel interesy odbiorców. Pierwsze kryterium oznacza, że koszt musi być poniesiony, aby dostarczyć energię lub paliwo do odbiorcy dziś i w przyszłości. Kosztem uzasadnionym w tym zakresie będzie koszt, którego nie da się żadną miarą uniknąć, by przedsiębiorstwo mogło należycie wywiązać się ze swoich zobowiązań wobec odbiorcy paliw lub energii. Z kolei istota kryterium zasadności ekonomicznej polega na tym, że „koszt, jaki jest podstawą kalkulacji cen i stawek opłat w taryfie, musi mieć uzasadnienie ekonomiczne. Oznacza to konieczność rozpatrzenia relacji poniesionego wydatku do uzyskanego efektu. Powód natomiast nie dopełnił powyższych kryteriów. Nie można bowiem uznać za koszt uzasadniony – kosztu zakupu paliwa stałego - miału węgla kamiennego, ze względu na zawyżenie jego ceny nie spełniając przy tym wymogów art. 45 ust. 1 pkt 3 P.e. Powód bowiem w toku postępowania administracyjnego przedstawiał na wezwania Prezesa URE różne ceny paliwa, poczynając od ceny 398,96 zł/tonę

zawartej we wniosku, następnie 396,46 zł/tonę (cena wyższa od średniej ceny zapasu paliwa - 395,23 zł/tonę), następnie wskazała na 370,00 zł/tonę, by w ostateczności wskazać cenę 365,00 zł/tonę.

Z niekwestionowanej przez powoda analizy cen rynkowych paliw stałych, przeprowadzonej przez urząd wynika natomiast, że średnie ceny zakupu miału węgla kamiennego przyjmowane w okresie sierpień 2014 r. - grudzień 2014 r. do ustalenia planowanych kosztów paliwa w zatwierdzonych taryfach, opracowanych przez porównywalne przedsiębiorstwa energetyczne z terenu działania właściwego miejscowo również dla powoda, tj. terenu właściwości Północnego Oddziału Urzędu Regulacji Energetyki z siedzibą w G., były niższe o 35,7%-47,8% od ceny ostatecznie uwzględnionej przez powoda - 365,00 zł/tonę. Zarzut odwołującego dotyczący nieprzeprowadzenia przez Prezesa URE analizy rynkowej jest w związku z tym niezasadny. Należy podkreślić, że wykazanie uzasadnionego charakteru kosztów na których oparto taryfę stanowi obowiązek przedsiębiorstwa energetycznego. Fakt zaopatrywania się w paliwo u jednego dostawcy nie przesądza o uzasadnionym charakterze ponoszonych z tego tytułu kosztów.

Sąd podziela stanowisko Prezesa URE, że nie mają charakteru uzasadnionego koszty zakupu paliwa w części w jakiej nie przystają one do warunków rynkowych. Sporządzając taryfę powód zgodnie z ustawowym obowiązkiem wynikającym z art. 47 ust. 2e ustawy P.e. powinien dokonać ustalenia spodziewanych cen rynkowych miału węglowego i tylko takie mógł przyjąć jako koszty uzasadnione do kalkulacji taryfy. Kryterium kosztów uzasadnionych ma na celu wymuszanie na przedsiębiorstwie energetycznym zachowań gospodarczo efektywnych, które na innych rynkach konkurencyjnych wymusza zjawisko konkurencji. Dostatecznej podstawy do uznania tego rodzaju kosztów za uzasadnione nie daje fakt zawarcia umowy z konkretnym dostawcą, zwłaszcza gdy jest on z kupującym zarówno kapitałowo, jak i osobowo powiązany.

Po zawarciu umowy w dniu 7 lipca 2014 r. na zakup paliwa stałego, jeszcze przed złożeniem wniosku o zatwierdzenie taryfy dla ciepła powód żądał uwzględnienia znacznie wyższych kosztów, posiadając z góry założoną wiedzę, iż dostarczone paliwo nie będzie spełniać wymaganego parametru, konieczne miało być dodatkowe podwyższenie ceny zakupu paliwa - celem zapewnienia jego właściwych parametrów. Powód zawierając umowę na dostawę paliwa stałego posiadał świadomość, iż jego ziarnistość ma takie parametry, że nastąpi konieczność renegotjacji umowy z podmiotem powiązany, nie rozważył zawarcia umowy z takim podmiotem, który umożliwi mu zakup paliwa o odpowiednich parametrach, a przy tym w uzasadnionej ekonomicznie i rynkowo cenie. Powód niezasadnie przyjął również, iż wzrost ceny zakupu paliwa stałego będzie wynosić odpowiednio 27,9% i 15,3%, co stwierdził nie opierając się na żadnych dowodach, o ile w ogóle nastąpi. W związku z tym również drugi zarzut powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu powód nie wykazał również uzasadnionego charakteru kosztów usług obcych, na które składają się koszty ekspertyz, opracowań, czy dokumentacji geodezyjnej – jako zaplanowanych na podstawie 2013 r., z uwzględnieniem ich zwiększenia o 200.000 zł wynikającego z planowanych do przeprowadzenia w 2015 r. analiz dotyczących m.in. poprawy efektywności działalności ciepłowniczej, opracowania strategii rozwoju Spółki oraz dodatkowych analiz dotyczących akwizycji rynku ciepłowniczego, dla potrzeb dostosowania infrastruktury przedsiębiorstwa do standardów Grupy (...) ani też jak dostosowanie infrastruktury do tych standardów. Wprowadzanie określonych standardów należy niewątpliwie do sfery wolności gospodarczej, co nie oznacza jednak, że koszty z tego tytułu zawsze mogą być przenoszone w stawkach taryfowych na odbiorcach. Warunkiem dopuszczalności zaliczenia tych kosztów do uzasadnionych jest ich niezbędność, zasadność ekonomiczna oraz należyta staranność mająca za cel interesy odbiorców. Żadnej z tych przesłanek powód nie wykazał, ograniczając się do stwierdzenia, że jest to standard Grupy i nawet w odwołaniu nie był w stanie wskazać jakich prac dotyczy.

Sąd podziela również stanowisko pozwanego, że powód nie uprawdopodobnił również konieczności poniesienia kosztów bezosobowego funduszu płac we wnioskowanej wysokości, gdzie planowany poziom tych kosztów w stosunku do kosztów poniesionych w roku bazowym 2013 wzrósł aż o 764%, tj. o kwotę 199.850,00 zł, koszty te wymagały szczególnej weryfikacji organu (k.665-675 akt adm.). Skoro zatem następuje znaczny wzrost, powód powinien precyzyjnie wskazać, jaki jest zwiększony zakres rzeczowy planowanych kosztów do kosztów poniesionych, powinien także szczegółowo uzasadnić konieczność poniesienia tych kosztów w podanej wysokości, wykazującej ich znaczący wzrost – czemu jednak powód nie sprostał. Także koszty związane rozwojem kształcenia kadr w związku z wieloletnią

restrukturyzacją zatrudnienia mogą być uznane za koszty uzasadnione wyłącznie pod warunkiem, że są one niezbędne i uzasadnione ekonomicznie. Dotyczy to także kosztów usług lekarskich i programów emerytalnych.

Pozwanego, jak słusznie wskazał Prezes URE, w żaden sposób nie wiąże art. 9 Kodeksu Pracy, w szczególności w przypadku, gdy Powód gwarantuje swoim pracownikom dalej idące uprawnienia (świadczenia) niż te wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy, (usługi lekarskie – abonament medyczny, pracowniczy program emerytalny) tym bardziej, iż już z definicji kosztów uzasadnionych, o których mowa w art. 3 pkt 21 ustawy - Prawo energetyczne wynika, że tymi kosztami nie są koszty uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów podatkowych.

Powód przyznał natomiast, iż koszty zostały ustalone przez niego na zawyżonym poziomie, albowiem nie kwestionował ustaleń i rozważań Prezesa URE w zakresie indeksacji kosztów gazu aż o 7% (str. 5 i 14 decyzji). Przyjął indeksację cen i stawek opłat gazu przyjętych w taryfie o 7% mimo iż ceny i stawki wynikające z powyższych taryf powodowałyby spadek planowanych kosztów paliwa gazowego o 0,27 %, czego dowodem jest załączona do niniejszego pisma kalkulacja kosztów gazu.

W odniesieniu zaś do zarzutu naruszenia § 16 ust. 4 rozporządzenia taryfowego, który jest przepisem bezwzględnie obowiązującym, należy stwierdzić że z treści art. 7 ust 10 ustawy - Prawo energetyczne, koszty wynikające z nakładów na realizację przyłączenia podmiotów ubiegających się o przyłączenie, w zakresie, w jakim zostały pokryte wpływami z opłat za przyłączenie do sieci, nie stanowią podstawy do ustalania w taryfie stawek opłat za przesyłanie lub dystrybucję paliw gazowych lub energii. Dlatego też skalkulowanie przez powoda obowiązkowej opłaty (fakt przyznany w odwołaniu), za przyłączenie do sieci ciepłowniczej w stosunku do planowanych nowych odbiorców, jakiegokolwiek dublowanie kosztów jest niedopuszczalne.

Zawyżone zostały we wniosku o zatwierdzenie taryfy planowane roczne koszty modernizacji i rozwoju, poprzez wliczenie amortyzacji od wszystkich nakładów związanych z podłączeniem nowych odbiorców ciepła. Powyższy przepis wraz z § 25 ust. 1 rozporządzenia taryfowego określają nie tylko sposób kalkulacji opłaty za przyłączenie, ale też regulują precyzyjnie nakłady, które mogą być wliczone do planowanych rocznych kosztów modernizacji i rozwoju. Niepobieranie przez Powoda od podmiotów przyłączanych opłaty za przyłączenie do sieci jest suwerenną decyzją Powoda, a skutkami jego decyzji gospodarczych w tym zakresie nie mogą być obciążani pozostali odbiorcy. W myśl z kolei art. 7 ust. 9 ustawy - Prawo energetyczne, opłata za przyłączenie ustalana jest w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci. Natomiast realizacja publicznoprawnego obowiązku związana z przyłączeniem do sieci ciepłowniczej wymaga, aby opłata za przyłączenie była skalkulowana zgodnie z przepisami bezwzględnie obowiązującymi (art. 7 ust. 8 pkt 2 ustawy - Prawo energetyczne).

Zgodnie natomiast z treścią § 12 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia taryfowego, który był kwestionowany przez odwołującego, zmianę mocy zamówionej określa się nie tylko na podstawie zawartych z odbiorcami umów, ale również w inny udokumentowany sposób. Poprzez przedstawienie planu rozwoju powód udokumentował przyłączenie nowych podmiotów do sieci ciepłowniczej. Wiąże się to w konsekwencji ze zwiększeniem planowanej zamówionej mocy cieplnej. Powód jednakże nie wyłączył z kalkulacji opłat za usługi przesyłowe planowanych rocznych kosztów modernizacji i rozwoju związanymi z nowymi przyłączeniami (amortyzacja). Powód powinien zatem dysponować umowami o przyłączenie, wraz z warunkami technicznymi lub innymi dokumentami, których jednak w toku postępowania nie przedstawił.

Za bezzasadny Sąd uznał również zarzut naruszenia § 12 ust. 2 rozporządzenia taryfowego. Powód do kalkulacji taryfy błędnie bowiem przyjął koszty zakupu uprawnień wyliczone dla okresu 1 stycznia – 31 grudnia 2014 r., albowiem koszty te winny być przyjęte w wielkości planowanej dla pierwszego roku stosowania taryfy. Wbrew twierdzeniom powoda przepis art. 27 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych odnosi się do wyliczenia i sposobu wnoszenia opłat za wprowadzenie dwutlenku węgla do powietrza, nie odnosi się do kalkulacji cen i stawek opłat ani nie stanowi *lex specialis* względem § 12 ust. 2 rozporządzenia taryfowego. Ustawa o systemie handlu, co należy podkreślić, w ogóle nie odsyła do przepisów ustawy - Prawo energetyczne, a tym bardziej w zakresie objętym zarzutem.

Odnosnie natomiast zarzutu naruszenia art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne w zw. z art. 7 i 77 § 1 k.p.a. poprzez nierozpatrzenie w sposób wyczerpujący całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, skutkujące błędnym uznaniem części kosztów uwzględnionych przez Powoda we wniosku taryfowym do kalkulacji cen i stawek opłat, należy go uznać za niezasadny.

Sąd stoi na stanowisku, opartym na ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sądu Najwyższego, że Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie może ograniczyć się przy rozpoznawaniu sprawy z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu jedynie do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowanie sądowe. Celem postępowania przez SOKiK jest głównie merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. Postępowanie sądowe jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy z postępowania administracyjnego, ale również strony mają prawo zgłaszania nowych dowodów. Zgodnie bowiem z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 r., sygn. akt III CRN 120/91, LEX nr 3724; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., sygn. akt I CKN 265/98, LEX nr 35385; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 r., sygn. akt I CKN 1036/98, LEX Nr 52708) Sąd Ochrony konkurencji i Konsumentów nie może ograniczyć rozpoznania sprawy wynikającej z odwołania od decyzji tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowania sądowe. Przekazanie przez Prezesa URE odwołania wszczyna kontradiktoryjne postępowanie cywilne, którego celem nie jest przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. Postępowanie sądowe przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości podnoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów, według zasad obowiązujących w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych. Gdyby nawet uznać, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych np. w zakresie postępowania dowodowego to nie mogą one być przedmiotem postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 lutego 2007 roku, sygn. akt VI ACa 952/06).

Z powyższych względów zarzut dotyczący przebiegu postępowania administracyjnego przed Prezesem URE podlega uwzględnieniu jedynie w takim zakresie, w jakim ich uwzględnienie uniemożliwiłoby pozostawienie jego decyzji w obrocie prawnym, nawet po ewentualnej reformie jej treści. Taka sytuacja może mieć miejsce wyjątkowo, gdy np. decyzja zawiera nie dające się usunąć uchybienia formalne lub, gdy jest przedwczesna z uwagi na niepodjęcie w toku postępowania czynności, których przeprowadzenie przed sądem nie jest możliwe. Reasumując należy stwierdzić, że wskazywane przez powoda naruszenie przepisów kpa nie uzasadnia uchylecia wydanej decyzji.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, oddalił wniesione odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne Prezesowi URE złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 360 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. ws. opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r., nr 490 j.t) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

SSO Bogdan Gierzyński